

JESIENNA KONFERENCJA DEKANALNA A.D. 2016

Blok katechetyczny

Temat: Katecheza przed sakramentami inicjacji chrześcijańskiej

CZĘŚĆ I – WSKAZANIA KATECHETYCZNE NA NOWY ROK DUSZPASTERSKI 2016/2017 „IDŹCIE I GŁOŚCIE”

Referent omawia wskazania Programu duszpasterskiego na nowy rok duszpasterski z uwzględnieniem wskazań katechetycznych.

Katecheza powinna być zawsze realizowana w kontekście Programu duszpasterskiego. Poszczególne jednostki realizują go zarówno do celów, założeń, jak i treści. Na rok 2016/2017 przypada ostatni etap realizacji Programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce. Wychodząc od kerygmatu, który prowadzi do wiary w Syna Bożego poprzez nawrócenie i wiarę w Ewangelię, w ubiegłym roku duszpasterze koncentrowali swoją działalność na sakramencie chrztu, który zapoczątkował nowe życie w Chrystusie. **Obecnie pragniemy się skupić na tym, że człowiek, który przyjął słowo Boże, uwierzył w Chrystusa, kroczy drogą nieustannego nawracania się, ma świadomość łaski chrztu świętego i konsekwencji, jakie z niego wynikają, przyjmuje na siebie zadanie dzielenia się darem wiary i głoszenia jej wszędzie tam, gdzie go Pan Bóg postawi.** Temu przecież służy katecheza, podczas której przekazuje się treści służące kształtowaniu postaw religijnych, a w szczególności przygotowuje katechizowanych do dawania świadectwa o Bogu, i wierze w codziennym życiu.

Tematyka obecnego roku duszpasterskiego, związana ze świadectwem i misją, znajduje się wśród zadań katechezy określonych w Dyrektorium ogólnym o katechizacji z 1997 roku (nr 85): wychowanie do życia wspólnotowego oraz wprowadzenie do misji. Elementem życia wspólnotowego jest apostołstwo i świadectwo, zaś działalność misyjna wynika z natury Kościoła. Na te dwa aspekty katecheta powinien w tym roku w sposób szczególny zwrócić, uwagę i akcentować je w swojej posłudze przepowiadania słowa Bożego. Warto więc w poszczególnych klasach podkreślać te tematy, które są związane z powyższymi aspektami katechezy. Wynika to z korelacji programu katechetycznego z programem duszpasterskim realizowanym w Kościele w Polsce.

Określając katechezę jako „wychowanie w wierze dzieci, młodzieży i dorosłych, obejmujące przede wszystkim nauczanie doktryny chrześcijańskiej, przekazywane na ogół w sposób systematyczny i całościowy, dla wprowadzenia wierzących w pełnię życia chrześcijańskiego” (Catechesi tradendae 18 - dalej skrót: CT) papież Jan Paweł II zauważył, że nauczanie to obejmuje między innymi „pełne uczestnictwo we wspólnotie kościelnej i wreszcie świadectwo życia apostołskiego i misyjnego”. Według niego „katecheza wzbudza także zapał misyjny. Jeśli jest dobrze prowadzona to rychło chrześcijanie zapragną, aby dawać świadectwo swej wierze, przekazywać ją dzieciom, ukazywać innym i służyć wspólnocie ludzkiej w każdy możliwy sposób” (CT 24). „Krótko mówiąc katecheza jest niezbędna zarówno, ażeby doprowadzić do dojrzałości wiary chrześcijan, jak i po to, by oni dawali świadectwo w świecie” (CT 25). Każdy chrześcijanin jest obdarowany przez Boga. Otrzymuje charyzmaty - nie wszyscy te same, ale każdy dla wspólnego dobra.

Na każdym chrześcijaninie ciąży zatem obowiązek rozpoznawania charyzmatów i otwarcia się na te szczególne dary. Katecheta powinien z jednej strony uświadamiać uczniom fakt owego obcowania przez Boga, a z drugiej pomóc odkryć te, które obdarowany powinien wykorzystywać dla dobra wspólnoty Kościoła. Świadczenie i misja polega właśnie na dzieleniu się darami Boga, wymaga nie tylko ich odkrywania, ale pielęgnowania i pomnażania. Na katechezie powinno się nauczyć modlitwy o rozpoznawanie przez uczniów charyzmatów, zachęcić do niej i uzmysłowić, że powinno to być czymś zwyczajnym. Program katechezy szkolnej niejednokrotnie porusza kwestię odkrywania darów i talentów, jakich Bóg udzielił uczniom. Jest o tym mowa także w kontekście rozpoznawania powołania życiowego uczniów.

Konieczność apostołowania przez każdego chrześcijanina wynika z nakazu misyjnego, jaki skierował Chrystus w pierwszym rzędzie do Apostołów: „Idźcie i nauczajcie wszystkie narody” (Mt 28.19-20); „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu. Kto uwierzy i przyjmie chrzest, ten będzie zbawiony...” (Mk 16,15-16) oraz z polecenia danego uczniom: „jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam” (J 20,21). Wezwał też uczniów do dawania świadectwa: „Gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami...” (Dz 1,8).

Słowa te są wprawdzie skierowane w pierwszym rzędzie do Apostołów i ich następców, jednak odnoszą się w szerszym znaczeniu do każdego ochrzczonego, który także ma obowiązek świadectwa i apostołowania. Polega to na realizowaniu życiowego powołania w tym środowisku i w takich okolicznościach w jakich się aktualnie żyje. Wzorem całej działalności apostołowskiej jest i pozostanie Jezus Chrystus.

Kierując się tym, z treści katechezy należy wydobywać i szczególnie podkreślać aspekty związane z Jego działalnością apostołską. On sam idzie, aby pozyskiwać uczniów, by głosić słowo Boże i ukazywać Boże królestwo. Każdy uczeń Chrystusa powinien, na miarę swoich możliwości i stanu życia kontynuować ten styl życia Pana. Ma być świadkiem Chrystusa zmartwychwstałego, co zakłada znajomość tego, co Jezus czynił na ziemi. Świadek Chrystusa to nie lego sympatyk, ale ktoś, kto całym sercem angażuje się w realizację Jego zbawczej misji.

Słowa-klucze obecnego roku duszpasterskiego to świadectwo i misja. Każda jednostka katechetyczna powinna więc nawiązywać do tych słów i koncentrować się na myśli wiodącej zawartej w programie duszpasterskim, tj. na obowiązku głoszenia, świadectwie i misji. W przepowiadaniu katechetycznym w obecnym roku powinny się znaleźć następujące treści: odkrycie charyzmatów, darów, talentów, jakimi Bóg obdarowuje poszczególnych ludzi, powołanie do świadczenia o wierze w Chrystusa, świadectwo słowem i przykładem codziennego życia według wskazań Ewangelii, posłannictwo do głoszenia słowa Bożego wśród tych, którzy nie znają Chrystusa, przeżywają trudności w wierze lub ją całkowicie utracili. **W katechezie należy poruszyć następujące zagadnienia: czym jest charyzmat i jakie są charyzmaty, którymi Bóg obdarza ludzi, konieczność ich odkrywania i odpowiedzialność za ich owocne wykorzystywanie dla dobra wspólnoty, powołanie - jego rozeznanie i realizacja, świadectwo wiary i jego składanie w codziennym życiu, świadomość posłannictwa misyjnego, troska o rozwój misji.**

Katecheza ma pomóc uczniom w odpowiedzi na pytanie, co to znaczy być Kościołem misyjnym w Polsce, czym są misje „ad intra” i „ad extra”, jakie są przestrzenie głoszenia słowa Bożego i dawania świadectwa (rodzina, parana, szkoła, ruchy i stowarzyszenia, media, krańce świata itp.). W katechezie chodzi też o uświadomienie konieczności wsparcia materialnego

misji i kształtowanie postawy czynnego zaangażowania się w wolontariat misyjny. Katechizowanym należy częściej ukazywać formacyjny charakter Eucharystii. Przejawia się to głównie w tym, że po wysłuchaniu słowa Bożego, doświadczeniu wspólnoty, udziale w ofierze i uczcie, zostajemy na końcu posłani słowami „idźcie”. Można powiedzieć, że Eucharystia kształtuje powołanie misyjne chrześcijanina.

Obowiązek głoszenia Dobrej Nowiny zakłada solidną formację ochrzczonego. Stąd należy jeszcze bardziej podkreślać wartość szkolnej i parafialnej katechezy, gdyż tylko człowiek właściwie uformowany będzie zdolny do tego, by pójść do świata, głosić Ewangelię i dawać świadectwo o Chrystusie, postępując według zasad wiary. Trzeba uświadomić uczniom, że chrześcijanin ma obowiązek nieustannego pogłębiania swojej wiary, to znaczy ciągłą formację i udział w katechezie prowadzonej w różnych formach przez całe życie. Formacji religijnej ku skuteczniejszemu świadectwu służy zaangażowanie się w działalność ruchów religijnych o charakterze modlitewnym, apostołskim i charytatywnym. Jest to bardzo konkretny przejaw aktywnego zaangażowania się w życie i posłannictwo Kościoła.

Katecheta ma pomóc uczniom w odpowiedzi na pytania związane z treścią obecnego roku duszpasterskiego, a w szczególności: Czy odkryłem już w sobie dary, którymi obdarzył mnie Stwórca? Czy je pomnażam? Czy dzielę się nimi z ludźmi, których spotykam na swojej drodze? Czy modlę się o rozpoznanie swojego życiowego powołania? Czy chętnie uczestniczę w misji i posłannictwie pełnionym przez Kościół? Czy słowem i przykładem swojego życia daję świadectwo o swojej wierze i o Chrystusie wśród tych, z którymi na co dzień przebywam? Czy czuję się posłany przez Boga do ludzi? Czy wspieram duchowo i materialnie działalność misjonarzy? Czy czuję się misjonarzem w swoim najbliższym otoczeniu: rodzinie, sąsiedztwie, w szkole?

M. Korgul, *Katecheza szkolna i parafialna w kontekście programu duszpasterskiego dla Kościoła w Polsce*, w: *Idźcie i głoscie. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013-2017*, s. 29 nn.

CZĘŚĆ II – NOWE PROGRAMY I PODRĘCZNIKI DO KATECHEZY INICJACYJNEJ

W drugiej części spotkania należy przypomnieć najważniejsze informacje związane z przygotowaniem wiernych do sakramentów inicjacji chrześcijańskiej w diecezji. Formacja odbywa się poprzez realizację programów: przed Chrztem św.: „Chrzest sakramentem wiary”, przed Eucharystią: „Wychowanie dzieci do miłości Jezusa eucharystycznego” oraz przed Bierzmowaniem: „Życie Boże”. Należy zwrócić uwagę na zaangażowanie świeckich katechetów tę formację.

1. Realizacja programu formacji chrzcielnej: „Chrzest sakramentem wiary”

Program zakłada jedno indywidualne i trzy grupowe spotkania z rodzicami (oraz chrzestnymi) zgłaszającymi dziecko do chrztu. Rodzice mogą uczestniczyć w katechezach jeszcze przed narodzeniem dziecka. Jeśli byłaby taka możliwość, choć jedno spotkanie z rodzicami mogłoby odbyć się w ich domu. W instrukcji liturgicznej uczestniczą rodzice dziecka i chrzestni. Jako pomoc w przygotowaniu otrzymują książeczkę „Chrzest naszego dziecka.

Poradnik dla rodziców i chrzestnych”.

Spotkanie pierwsze – indywidualne

Pierwsze spotkanie ma charakter rozmowy wychowawczo-duszpasterskiej z rodzicami na temat chrztu. Zapraszani są na nie poszczególni rodzice, którzy wyrażają chęć ochrzczenia dziecka. Ma ono charakter duszpasterski i nie powinno być powiązane z załatwieniem formalności kancelaryjnych. Od sposobu odbycia tego pierwszego spotkania zależy ustosunkowanie się rodziców do właściwej katechezy przedchrzestnej dla nich przeznaczonej. Serdeczna rozmowa sprzyja nawiązaniu kontaktu rodziny z parafią i Kościołem. To pierwsze spotkanie winno się odbyć nie grupowo, ale z każdą parą rodziców z osobna, a odbywać się musi w miłej atmosferze w kancelarii parafialnej.

Spotkania grupowe – konferencje

Istotą przygotowanych konferencji jest przede wszystkim przekazanie rodzicom podstawowych treści dogmatyczno-liturgicznych o sakramencie chrztu św. oraz wskazanie konkretnych i praktycznych wniosków mogących wspomagać proces wychowania religijnego dziecka w rodzinie.

Tematyka poszczególnych konferencji:

- a. Chrzest św. nowym życiem w Chrystusie
- b. Rola i zadania rodziców w wychowaniu w wierze dzieci
- c. Instrukcja liturgiczna – liturgia obrzędu chrztu św.

Katechezy chrzcielne prowadzone mogą być przez duszpasterzy oraz przez odpowiednio przygotowane osoby świeckie. Duszpasterze zasadniczo zajmują się przeprowadzeniem instrukcji liturgicznej, a świeccy prowadzą katechezy. Spotkania prowadzone przez przygotowane do tego osoby świeckie mogą być bardzo owocne, gdyż obok przekazu treści doktrynalnych mogą stać się miejscem świadectwa i dzielenia. Dla wielu wiernych ważne jest doświadczenie spotkania, na których mogą spokojnie rozmawiać i dzielić się swoimi przemyśleniami, a jednocześnie spotykają się ze świadectwem wiary osób z sąsiedztwa. Dobre owoce mogą przynieść spotkania w małych grupach, z jednym czy z dwoma małżeństwami.

2. Realizacja programu formacji eucharystycznej „Wychowanie dzieci do miłości Jezusa eucharystycznego”

Program formacji do Pierwszej Komunii świętej „Wychowanie dzieci do miłości Jezusa Eucharystycznego” zakłada następujące etapy: przygotowanie dalsze, bliższe i bezpośrednie oraz kontynuacja wtajemniczenia dziecka w życie eucharystyczne.

a. Przygotowanie dalsze

Przygotowanie dalsze obejmuje wychowanie religijne w domu, katechezę przedszkolną

oraz szkolną w klasach I-III. W tym czasie dziecko powinno otrzymać podstawowe wiadomości religijne, wiadomości o Jezusie Eucharystycznym i o łączności z Nim.

b. Przygotowanie bliższe

- Katechezy w parafii

Przygotowanie bliższe ze swej istoty jest związane z parafią. Obejmują formację dzieci i ich rodziców poprzedzającą uroczystość Pierwszej Komunii świętej. Powinna być ona zharmonizowana z rokiem liturgicznym Kościoła. Dlatego też spotkania i nabożeństwa z dziećmi należy zaplanować na cały rok. Można to uczynić rozkładając w czasie poświęcenie i wręczenie dzieciom dewocjonałów. W całorocznym przygotowaniu dzieci do Pierwszej Komunii świętej należy zwrócić uwagę na Msze św. dla dzieci przygotowujących się do komunii św. i ich rodziców, połączone z odpowiednią katechezą eucharystyczną, w czasie której przybliżyć się będzie dzieciom poszczególne części Mszy św.

Z katechezą dzieci równolegle należy zadbać o katechezę ich rodziców. Proponuje się cztery spotkania w parafii z rodzicami. W celu realizacji tego zadania zostały przygotowane odpowiednie konferencje.

- Pierwsza spowiedź

Do pierwszej spowiedzi św. trzeba przygotować nie tylko dzieci, ale i rodziców. Powinna odbyć się tuż przed dniem Pierwszej Komunii św.

- Rozmowa z dzieckiem w obecności rodziców

Zgodnie z programem przygotowania dzieci do Pierwszej Komunii św. należy zwrócić większą uwagę na wychowanie do życia chrześcijańskiego niż na pamięciowe opanowanie katechizmu. Dlatego wydaje się słuszne zrezygnowanie z egzaminów i poprzestanie na rozmowie z rodzicami i dziećmi.

c. Przygotowanie bezpośrednie

- Spotkanie z rodzicami

Obejmuje ono wyjaśnienie wszystkich szczegółów uroczystości komunijnej w kościele i w domu rodzinnym.

- Przygotowanie parafii

Dobre przygotowanie uroczystości Pierwszej Komunii św. jest wielkim przeżyciem nie tylko dla dziecka i jego najbliższych, ale również dla wszystkich parafian. Aby ten dzień Pierwszej Komunii św. był dniem oczekiwania całej parafii, należy z wyprzedzeniem miesięcznym zapowiedzieć tę uroczystość w kościele i wspólnie modlić się w intencji dzieci i rodziców, zachęcić wiernych do pełnego uczestnictwa we Mszy św. celem przypomnienia swojej Pierwszej Komunii św.

- Dzień Pierwszej Komunii św.

Pierwszą Komunię św. należy urządzić jak najuroczyściej, więc najlepiej nadaje się do tego niedziela. Zgodnie ze wskazaniem Stolicy Apostolskiej nie należy urządzać uroczystości I Komunii św. w Wieli Czwartek. Dzieci i ich rodzice powinni mieć zarezerwowane miejsce w ławkach (Dzieci nie powinny siedzieć wokół ołtarza).

- d. Kontynuacja wtajemniczenia dziecka w życie eucharystyczne.

Po uroczystości Pierwszej Komunii św. przez cały tydzień dzieci w albach przychodzą na Mszę św. i przystępują do Komunii św. Dalsze wtajemniczenie w życie eucharystyczne dokonuje się poprzez częstą Komunię św. oraz praktykę dziewięciu pierwszych piątków miesiąca. Tematy te powinny być poruszane w tzw. „Białym Tygodniu” i przypomniane na katechezie w klasie czwartej. Należy także pamiętać o przygotowaniu dziecka i jego rodziny do przeżywania rocznicy Pierwszej Komunii świętej.

Przygotowanie dzieci do Pierwszej Komunii św. do wielkie i odpowiedzialne zadanie stojące przed duszpasterzami i katechetami. Pomocą w realizacji tego zadania służą przygotowane pomoce i materiały.

Opracowanie składa się z czterech części:

1. Celebracje liturgiczne połączone z przekazaniem „znaków wiary”
2. Konferencje dla rodziców
3. Propozycje kazań i homilii
4. Liturgia uroczystości Pierwszej Komunii Świętej w parafii

Ad. 1.

Dzieci przygotowujące się do Pierwszej Komunii św. wraz ze swoimi rodzicami uczestniczą w celebracjach liturgicznych, w czasie których kapłan błogosławi i przekazuje im znaki wiary. Wręczenie dzieciom dewocjonałów, które zwyczajowo otrzymują przed I Komunią św., może stać się dla nich przeżyciem religijnym, jeśli odbędzie się to w odpowiedniej oprawie modlitewnej: krótkie nabożeństwo, Słowo Boże, poświęcenie dewocjonałów. Wręczanie ich najlepiej odłączyć od samej uroczystości pierwszokomunijnej i rozłożyć je w czasie. Przekazanie znaków jest okazją do pogłębiania życia duchowego dziecka. Dlatego przy przekazywaniu znaków należy zaakcentować następujące wymagania:

- Różaniec (wręcza się na początku października). Zwraca się uwagę na rolę modlitwy różańcowej.
- Medalik z łańcuszkiem (wręcza się 8 grudnia w uroczystość Niepokalanego Poczęcia N.M.P.). Zwraca się uwagę na naśladowanie Pana Jezusa.
- Świeca (wręcza się w uroczystość Ofiarowania Pana Jezusa 2 lutego). Zwraca się uwagę na potrzebę świadectwa o Panu Jezusie.
- Książeczka do nabożeństwa (wręcza się w marcu, by dzieci miały czas zapoznać się z nią i korzystały z niej podczas uczenia ich pieśni czy niektórych modlitw i nabożeństw). Zwraca się uwagę na gorliwe uczestniczenie we Mszy św.
- Obrazek pamiątkowy od I Komunii św. Wręcza się na nabożeństwie popołudniowym w

dniu I Komunii św.

Dobrze jest wymagać od dzieci, by przed wręczeniem poszczególnych dewocjonałów nauczyły się wyznaczonych im uprzednio prawd wiary i modlitw, co przynagla je i zachęca do większej pilności i gorliwości w nauce.

Ad 2.

Konferencje dla rodziców obejmują cztery zagadnienia przypisane poszczególnym spotkaniom:

1. Zadania rodziny w przygotowaniu dziecka do pierwszej Komunii św.
2. Msza św. spotkaniem z Bogiem i człowiekiem
3. Spowiedź św. sakramentem nawrócenia
4. Życie eucharystyczne dziecka

W czasie spotkań z rodzicami należy omawiać również rok liturgiczny, zwyczaje religijne z nim związane, uczyć włączania dzieci w przeżywanie tajemnic wiary obchodzonych w roku liturgicznym i obrzędów liturgicznych. Tłumaczy się im znaczenie poszczególnych dewocjonałów, jakie dzieci otrzymują w czasie formacji.

Ad 3.

Przygotowane zostały propozycje kazań i homilii dla duszpasterzy, które można wykorzystać w czasie nabożeństw, Mszy św. pierwszokomunijnej i „Białego Tygodnia”.

Ad 4.

Liturgia uroczystości pierwszej Komunii świętej w parafii podzielona została na następujące etapy:

- a. Liturgia uroczystości przed pierwszą Komunią św.
- b. Liturgia uroczystości w dniu pierwszej Komunii św.
- c. Sakrament pokuty i pojednania
- d. Uroczysta Msza św.
- e. Agapa po pierwszej Komunii św. w domu
- f. Nabożeństwo popołudniowe
- g. „Biały Tydzień”

3. Realizacja programu do bierzmowania „Życie Boże”

Aktualna wersja programu przygotowania do sakramentu bierzmowania i małżeństwa „Życie Boże” obejmuje pięć etapów:

1. Decyzja w sprawie wiary
2. Doświadczenie spotkania z Jezusem
3. Nowe życie w Duchu Świętym
4. Apostolstwo aż po krańce świata
5. Powołanie do wspólnoty życia i wiary

Pierwszy etap „*Decyzja w sprawie wiary*” ma za cel zmotywować uczestników do odważnego i pełnego zaangażowania wejścia na drogę formacji. Obejmuje promocję katechezy

sakramentalnej w parafii, zapisy w kancelarii parafialnej, dwa spotkania formacyjne w grupie parafialnej: „Dlaczego warto wierzyć?”, „Dlaczego warto przyjąć sakrament bierzmowania?”, wspólnotową celebrację, spotkania organizacyjne: dla animatorów i w grupach domowych oraz konferencję dla rodziców „Nasze dziecko przygotowuje się do bierzmowania”. Parafialnej promocji katechezy przygotowującej do sakramentu bierzmowania dokonuje się podczas niedzielного przepowiadania, ogłoszeń parafialnych, strony internetowej parafii czy też osobnych spotkań i konferencji.

Drugi etap „*Doświadczenie spotkania z Jezusem*” wskazuje na Jezusa Chrystusa, który zna pragnienia i niepokoje młodych i udziela odpowiedzi na ich życiowe pytania. Dobra nowina o zbawieniu oferowana młodemu człowiekowi przynagla go do zmiany sposobu myślenia i życia (nawrócenie) oraz do zastania uczniem Chrystusa. Obejmuje cztery spotkania w grupach parafialnych i cztery spotkania w grupach domowych oraz celebrację liturgiczną „Nabożeństwo pokutne”.

W trzecim etapie „*Nowe życie w Duchu Świętym*” kandydaci zapoznają się z propozycjami doświadczenia wiary we wspólnocie Kościoła. Dowiadują się, że szczególną rolę w przeżywaniu wiary pełni modlitwa i sakramenty. Ten etap obejmuje cztery spotkania w grupach parafialnych i cztery spotkania w grupach domowych, celebrację liturgiczną „Obrzęd przyjęcia znaku krzyża” oraz konferencję dla rodziców „Troska o życie Boże w sobie”.

Katechezy czwartego etapu „*Apostolstwo aż po krańce świata*” zachęcają młodzież do czynnego zaangażowania się w dzieło ewangelizacji Kościoła. Młodzi rozpoznają swoje powołanie i misję jaką mają do spełnienia w Kościele i świecie. Redagują osobiste zobowiązania wynikające z bierzmowania. Etap obejmuje cztery spotkania w grupach parafialnych i cztery spotkania w grupach domowych, celebrację liturgiczną „Celebracja przed przyjęciem sakramentu bierzmowania” oraz konferencję dla rodziców „Trudne zadanie wychowanie dziecka”.

Etap piąty „*Powołanie do wspólnoty życia i wiary*” stanowi przygotowanie bliższe do sakramentu małżeństwa. Jego pojawienie się zostało uwarunkowane decyzją Konferencji Episkopatu Polski w sprawie katechezy parafialnej na poziomie ponadgimnazjalnym. W aktualnej wersji programu katechezy parafialnej dla diecezji zielonogórsko-gorzowskiej przyjęto rozwiązanie następujące: przygotowanie bliższe i bezpośrednie do sakramentu bierzmowania i oraz przygotowanie bliższe do sakramentu małżeństwa odbywać się będą w jednym cyklu. Obejmie on czas nauki w gimnazjum i w szkole ponadgimnazjalnej. W związku z tym dodano do programu jednostkę dydaktyczną obejmującą swą tematyką między innymi: rozwój ku pełni człowieczeństwa; kobiecość i męskość; miłość rozumianą jako Boży dar w rękach ludzi; uczucia i seksualność; spotkanie, poznanie i ofiarowanie siebie w miłości; czułość i delikatność oraz prawdę i szczerłość, wierność złożonej obietnicy oraz ciało podległe duchowi. Ten etap obejmuje: cztery spotkania w grupach parafialnych i cztery spotkania w grupach domowych (prowadzone przez odpowiednio przygotowaną animatorską parę małżeńską), celebrację liturgiczną „Modlitwa o większą miłość” oraz konferencję dla rodziców „(Wy)bierzmowani - czy to już koniec?”

Wymagania jakie stawia się kandydatom do bierzmowani są następujące: uczestnictwo w spotkaniach formacyjnych, udział w niedzielnej i świątecznej Mszy św. oraz okresowe przystępowanie do sakramentu pokuty i pojednania. Zachęca się również do udziału w nabożeństwach okresowych, w czuwaniach czy w pielgrzymkach.

Zwraca się uwagę na **wartość spotkań formacyjnych dla rodziców**, dla których zostały przygotowane osobne konferencje. Propozycją dla rodziców jest także codzienna

modlitwa do Ducha Świętego w intencji dziecka przez cały okres trwania katechezy sakramentalnej.

Zasady formacji do bierzmowania w Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej

Formacja do bierzmowania w Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej odbywa się według następujących zasad:

1. Przygotowanie do bierzmowania rozpoczyna się we wrześniu w II klasie Gimnazjum, a kończy w I klasie Szkoły Ponadgimnazjalnej. W wyjątkowych sytuacjach (duża liczba młodzieży ponadgimnazjalnej dojeżdżającej do szkół, internatów) można sakramentu bierzmowania udzielić na koniec klasy III Gimnazjum (po zrealizowaniu całości programu do bierzmowania). Niedopuszczalne jest skracanie formacji i organizowanie bierzmowania na początku klasy III Gimnazjum.
2. Formacja obejmuje realizację diecezjalnego programu pt. Życie Boże, składającego się z 5 etapów, podzielonego na miesięczne spotkania parafialne i domowe. Grupy domowe prowadzą animatorzy świeccy (katecheci, animatorzy wspólnot religijnych, rodzice itp.). Małe grupy, nawet jeśli nie zawsze udaje się ich prowadzenie w domach, stanowią integralne i fundamentalne elementy programu.
3. Formacja rozpoczyna się od zapisów młodzieży w kancelarii parafialnej w obecności ich rodziców.
4. Katecheza bierzmowanych nie zastępuje kursu przedmałżeńskiego i nie należy jej z nim łączyć. Etap 5. Formacji – „Powołanie do wspólnoty życia i wiary” (przygotowanie bliższe do małżeństwa) – mogą realizować animatorzy, uwzględniając, w miarę możliwości, przynajmniej jedno/dwa spotkania z udziałem zaproszonej pary małżeńskiej (świadectwo).
5. Młodzież, która nie przystąpiła do bierzmowania w odpowiednim czasie, może ten sakrament przyjąć po ukończeniu 21. roku życia według zasad zawartych w Rozporządzeniu duszpasterskim w sprawie udzielania sakramentu bierzmowania w sytuacjach nadzwyczajnych z dnia 31.10.2008 r. (Ecclesiastica 4/08, s. 81-85).

TERMINARZ

Etap 1	Etap 2	Etap 3	Etap 4	Etap 5
Decyzja	Doświadczenie	Nowe życie	Apostolstwo	Powołanie
Promocja i zapisy 2 spotkania parafialne 1 spotkanie domowe Celebracja	4 spotkania parafialne 4 spotkanie domowe Celebracja Konferencja dla rodziców nr 2	4 spotkania parafialne 4 spotkanie domowe Celebracja	4 spotkania parafialne 4 spotkanie domowe Celebracja	4 spotkania parafialne 4 spotkanie domowe Celebracja Przyjęcie do Ruchu Czystych Serc Konferencja dla rodziców nr 4
Konferencja dla rodziców nr 1		Konferencja dla rodziców nr 3		Bierzmowanie
Sugerowany czas realizacji				

Kl. II Gimnazjum IX-XII	Kl. II Gimnazjum II-VI	Kl. III Gimnazjum IX-XII	Kl. III Gimnazjum II-VI	Kl. I Ponadgim. IX-XII
-------------------------------	---------------------------	-----------------------------	-------------------------------	---------------------------

W związku z nowym programem do katechezy inicjacyjnej należy przypomnieć uczestnikom o obowiązkach katechetów wobec parafii.

VADEMECUM KATECHETY

dla katechetów Diecezji Zielonogórsko-Gorzowskiej

*„Katecheci za pracę w szkole otrzymują wynagrodzenie w szkole. Zobowiązani są ponadto w okresie trwania zajęć szkolnych do **nieodpłatnych świadczeń na rzecz parafii**, która sprawuje pieczę nad szkołą: do przygotowania liturgii niedzielnej i świątecznej, do uczestnictwa w jednej Mszy świętej w niedzielę i święta z udziałem dzieci i młodzieży w tej parafii, gdzie znajduje się szkoła oraz do podjęcia opieki nad swoimi uczniami w czasie rekolekcji szkolnych” (Polskie Dyrektorium Katechetyczne – skrót PDK 90).*

Do zadań katechety świeckiego należy:

- uczestnictwo, wraz ze swoimi uczniami, w jednej niedzielnej i świątecznej Mszy Świętej, oraz przygotowywanie oprawy liturgicznej w zakresie uzgodnionym z księdzem proboszczem i innymi katechetami;
- pomoc duszpasterzom w organizowaniu i przeprowadzaniu nabożeństw (okolicznościowych, paraliturgicznych, itp.)
- zaangażowanie się w grupach, stowarzyszeniach i ruchach katolickich istniejących przy parafii;
- **pomoc w formacji dzieci przygotowujących się do I Komunii św. oraz młodzieży do sakramentu bierzmowania, włączając się w prowadzenie grup domowych jako animator.**

CZĘŚĆ III – INSTRUKCJA O UDZIELANIU SAKRAMENTU BIERZMOWANIA W DIECEZJI ZIELONOGÓRSKO-GORZOWSKIEJ

Uczestnicy powinni przedyskutować projekt instrukcji o udzielaniu sakramentu bierzmowania w diecezji dla młodzieży jak i dorosłych. Wnioski oraz ewentualne propozycje zmian należy na piśmie dołączyć do protokołu z konferencji.

P R O J E K T

INSTRUKCJA O UDZIELANIU SAKRAMENTU BIERZMOWANIA W DIECEZJI ZIELONOGÓRSKO-GORZOWSKIEJ

BIERZMOWANIE DLA MŁODZIEŻY

1. Terminy bierzmowania

Ze względu na realizację całości programu przygotowania do przyjęcia sakramentu bierzmowania „Życie Boże” ustala się następujące terminy udzielania tego sakramentu przez księży biskupów:

- a) Termin właściwy: Klasy I Ponadgimnazjalne – drugi semestr klasy I (miesiące II-VI).
- b) Termin nadzwyczajny: Klasy III Gimnazjum – miesiące V i VI. *Zgodnie z zarządzeniem WNK 511/2013 w wyjątkowych sytuacjach: duża liczba młodzieży ponadgimnazjalnej dojeżdżającej do szkół, internatów, można sakramentu bierzmowania udzielić na koniec klasy III Gimnazjum, po zrealizowaniu całości programu do bierzmowania.*

W nadzwyczajnych sytuacjach (np. wizytacja kanoniczna) dopuszcza się inne terminy po uzgodnieniu z danym biskupem oraz pisemnym powiadomieniu WNK.

2. Bierzmowanie w każdej parafii dekanatu

Zaleca się, aby w każdej parafii dekanatu odbywało się cyklicznie bierzmowanie. Listę parafii, w których udzielany będzie sakrament bierzmowania przygotowuje Dekanalny Referent Katechetyczny – Wicedziekan i przekazuje ją **do 30 listopada** przesyła do WNK.

Z racji na małe roczniki młodzieży zaleca się gromadzić większą ilość młodzieży do bierzmowania z kilku parafii.

3. Lista kandydatów do bierzmowania

Listę z kandydatami należy przesłać do WNK **najpóźniej na dwa tygodnie** przed datą bierzmowania. Po weryfikacji danych lista zostanie przekazana biskupowi udzielającemu bierzmowania. Lista powinna zawierać następujące dane:

- a) Imię i nazwisko kandydata
- b) Data urodzenia
- c) Klasa i szkoła
- d) Katecheta w szkole (imię, nazwisko)
- e) Animator grupy domowej (imię, nazwisko, nr telefonu)
- f) Ksiądz opiekun grupy parafialnej (imię, nazwisko, nr telefonu)

4. Rozmowa z kandydatem przed przyjęciem bierzmowania

Zaleca się po ukończeniu programu formacyjnego „Życie Boże” odbycie rozmowy z kandydatem przed udzieleniem sakramentu bierzmowania. Jej celem jest rozpoznanie odpowiedniej jego dojrzałości religijnej. Rozmowę przeprowadza proboszcz w obecności opiekuna grupy parafialnej i animatora grupy domowej. Wiedza religijna nie powinna być jedynym kryterium dopuszczenia do bierzmowania. Pomocą w przeprowadzeniu spotkania jest „Mały katechizm do bierzmowania”. Po akceptacji kandydatury odpowiednią adnotację należy wpisać do „Dzienniczka duchowego kandydata do bierzmowania”.

5. Rekolekcje dla młodzieży przed bierzmowaniem

Zaleca się zorganizowanie pod koniec formacji wyjazdowych, zamkniętych rekolekcji dla kandydatów do bierzmowania.

BIERMOWANIE DLA DOROSŁYCH

1. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania

Przyjęcie sakramentu bierzmowania, który należy do sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego, jest konieczne jako dopełnienie łaski chrztu, gdyż poprzez bierzmowanie ochrzczeni „jeszcze ściślej wiążą się z Kościołem, otrzymują szczególną moc Ducha Świętego i w ten sposób jeszcze mocniej zobowiązani są, jako prawdziwi świadkowie Chrystusa, do szerzenia wiary słowem i uczynkiem oraz do bronięcia jej” (KKK 1285). Chociaż więc sakrament chrztu jest ważny i skuteczny bez bierzmowania i Eucharystii, to jednak wtajemniczenie chrześcijańskie pozostaje nie dopełnione (por. KKK 1306). Dlatego każdy ochrzczony jeszcze nie bierzmowany może i powinien otrzymać sakrament bierzmowania (por. kan. 889, § 1 KPK). Wierni mają obowiązek przyjąć sakrament bierzmowania w odpowiednim czasie (por. kan. 890 KPK). Ponieważ zdarzają się zaniedbania tego obowiązku, dlatego niniejszym rozporządzeniem określám zasady, jakimi należy się kierować przy udzielaniu sakramentu bierzmowania w sytuacjach nadzwyczajnych.

2. Należy uznać, że kandydat do bierzmowania znajduje się w sytuacji nadzwyczajnej w następujących okolicznościach:

- a) Bezpośrednie przygotowanie do małżeństwa („Katolicy, którzy nie przyjęli jeszcze sakramentu bierzmowania, powinni go przyjąć przed zawarciem małżeństwa, gdy to jest możliwe bez poważnej niedogodności” – kan.1065 § 1 KPK).
- b) Zamiar uregulowania związku niesakramentalnego. Osoby żyjące w związku niesakramentalnym to te, które zawarły tylko kontrakt cywilny, jak również żyjące w konkubinacie.
- c) Pragnienie pełnienia funkcji ojca lub matki chrzestnej po ukończeniu 21 roku życia.
- d) Emigracja zarobkowa młodzieży.
- e) Chęć przyjęcia sakramentu bierzmowania przez osobę dorosłą (po ukończeniu 21 roku życia).

3. Obowiązki duszpasterza wobec kandydatów

- a) Należy wyjaśnić powody, dla których kandydat zrezygnował z przystąpienia do sakramentu bierzmowania w okresie katechizacji.
- b) Trzeba dokonać oceny sytuacji religijnej kandydata w zakresie wiedzy i praktyk religijnych oraz dotychczasowej edukacji religijnej.
- c) Jeżeli kandydat do bierzmowania żyje w związku niesakramentalnym, powinien najpierw przyjąć sakrament małżeństwa, a dopiero po nim – w możliwie najbliższym terminie – sakrament bierzmowania. W takiej sytuacji przygotowanie do małżeństwa powinno być połączone z przygotowaniem do bierzmowania.

4. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania

- a) Przygotowanie do bierzmowania kandydatów będących w sytuacjach nadzwyczajnych powinno odbywać się **w dekanacie raz w roku**. Wicedziekan wyznacza parafię, w której odbywać się będzie formacja. Informację należy udostępnić wiernym m.in. w czasie

ogłoszeń parafialnych, na stronach internetowych parafii oraz WNK. Termin należy przedłożyć **do końca września**. Osoby zainteresowane formacją zgłaszają się do parafii formacji. Lista uczestników powinna być przesłana do WNK.

- b) Odpowiedzialnym za przygotowanie do bierzmowania jest proboszcz parafii. Do przeprowadzenia formacji może on delegować prezbitera lub katechetę świeckiego, który musi posiadać **odpowiednią misję kanoniczną** wydaną przez WNK.
- c) Za podstawę programowa przygotowania do sakramentu bierzmowania należy przyjąć treści zawarte w Kompendium Katechizmu Kościoła Katolickiego.
- d) Kandydat powinien uczestniczyć w spotkaniach tematycznie odpowiadających pięciu etapom diecezjalnego programu dla bierzmowanych:
 - Etap I: Dlaczego warto wierzyć?
 - Etap II: Nawrócenie do Boga
 - Etap III: Modlitwa
 - Etap IV: Jak rozpoznać i realizować otrzymane dary Ducha?
 - Etap V: Po co małżeństwo?
- e) Minimalna ilość spotkań to **dziesięć**. Czas formacji nie powinien być krótszy niż **trzy miesiące**. Po odbytej formacji parafia wystawia **diecezjalne zaświadczenie**. Skrócenie formacji jest możliwe tylko po uzyskaniu pisemnej zgody WNK.

5. Miejsce i czas bierzmowania

Sakrament bierzmowania dla kandydatów w sytuacjach nadzwyczajnych będzie udzielany w **Katedrze w październiku i marcu oraz w Konkatedrze w listopadzie i kwietniu**. Stałym terminem bierzmowania będzie pierwszy poniedziałek miesiąca. Sakrament będzie sprawowany podczas mszy św. o godz. 18.00.

Kandydat i świadek winni przybyć do świątyni na godzinę przed rozpoczęciem mszy świętej. O godzinie 17.00 kapłan odpowiedzialny za liturgie, spotka się z uczestnikami, sporządzi listę kandydatów do bierzmowania i odbierze od nich dokumenty upoważniające do przyjęcia sakramentu. Po zakończonej mszy św. bierzmowani otrzymują świadectwo potwierdzające przyjęcie sakramentu. Parafia katedralna/konkatedralna dokonuje zapisu w Księdze Bierzmowanych i przesyła świadectwo bierzmowania do parafii chrztu osoby bierzmowanej.

CZEŚĆ IV – SPRAWY BIEŻĄCE

a. Pielgrzymka maturzystów – na pielgrzymkę obowiązkowo należy zapisywać młodzież poprzez formularz elektroniczny dostępny na stronie: www.wnk.kuria.zg.pl w zakładce Pielgrzymka maturzystów. Zgłoszenia dokonuje katecheta – opiekun grupy. Szczegółowy plan pielgrzymki będzie dostępny na stronach: WNK oraz www.ddm.org.pl.

b. Formacja katechetów – przypomnienie katechetom o rekolekcjach, warsztatach itp. Przypomina się, że każdy z katechetów świeckich i duchownych, niezależnie od stopnia awansu zawodowego, stażu pracy, powinien w II semestrze roku szkolnego wziąć udział w jednej z ofert przygotowanych przez doradców metodycznych (SDDM, SODiD). Wykaz szkoleń jest dostępny na stronie WNK.

c. Informacje o konkursach religijnych: np. OTK, Metropolitalny Konkurs o Janie Pawle II.